

На одмор кад председник одреди!

Пише: Александар Поповић
уторак, 19 јул 2011 23:59

Вест која се појавила претходних дана у медијима звучи скоро несвакидашње – председник државе одређује када ће и где запослени у државној служби и медијима ићи на годишњи одмор. [1] Чак се наводи да је председник Туркменистана Гурбангули Бердимухамедов успоставио прави култ личности, да је отишао тако далеко да је у своју част преименовао чак и месеце и дане у недељи.

[2]

Ипак, ово није апсолутна истина. Гурбангули Бердимухамедов функцију шефа државе преузео је, након смрти до тада доживотног председника Сапармурата Нијазова – Туркменбашија,

[3]

на председничким изборима одржаним 11. фебруара 2007. године освојивши 89 посто гласова. Највећи култ личности у Туркменистану има покојни председник Сапармурат Нијазов. Његов лик је осликан по целој држави, од новчаница до флаша вотке. Лого туркменске националне телевизије је његов профил. Две књиге које је он написао су обавезна лектира у школама, ауто-клубовима и домовима. Институције које не могу бити назване по њему су назване по његовој мајци. Сви сатови морају да носе његов лик на себи. Дивовска позлаћена статуа, висока 15 метара, стоји на ротирајућем постољу, тако да је лицем увек окренута према сунцу, и баца светло на престоницу (Нијазов је иначе био веома низак, имао је једва 150 цм). Месеци и дани у недељи носили су његово име све до 1. јула 2008. године од када становници Туркменистана поново користе уобичајене називе месеци и дана.

Садашњи председник Туркменистана Гурбангули Бердимухамедов води своју државу ауторитарно, или како би неки рекли диктаторски. Где је стао Нијазов ту је наставио Бердимухамедов, са малим помацима ка демократским реформама. Највећи проблем током последње деценије

представљало је хапшење скоро свих заговорника демократских реформи. Готово све јавне личности и активисти цивилног друштва који су се ангажовали на успостављању и унапређењу демократије били су ухапшени или су морали да напусте земљу.

Ситуација у Туркменистану

наглашава кризу међународног права у области људских права, показује недостатке међународних организација у испуњавању својих обавеза према земљама које не испуњавају своје међународне обавезе у споразумима о поштовању људских права, омогућавају постојање двоструких стандарда у погледу демократије и развоја цивилног друштва.

Туркменистан је ратификовао скоро све међународне споразуме, али ниједан није испоштовао

На одмор кад председник одреди!

Пише: Александар Поповић
уторак, 19 јул 2011 23:59

, и у међувремену је постао члан Организације Уједињених нација, као и ОЕБС-а

. Ово може послужити као лакмус тест за процену способности и могућности развијених демократских држава да утичу на развој демократије, цивилног друштва и људских права у неразвијеним демократским друштвима.

Упркос непоштовању међународних обавеза Туркменистан и даље има подршку западних сила, иако се чини да он није битнији западним интересима него било које удаљено и потенцијално турбулентно подручје света у развоју – можда чак и мање, обзиром да Запад не сноси моралну одговорност за помоћ да се превазиђу проблеми који су тамо створени колонијализмом . Међутим, разлог подршке Запада лежи у више чињеница и због тога није одбачен као последњи горионик западне политике. Запад још увек има интересе и јаку улогу у региону преваходно из економских разлога, највише због богатства гаса које ова држава поседује. Туркменистан је на другом месту, одмах иза Русије, у Заједници Независних Држава по производњи гаса са 120 милијарди кубних метара изваћеног гаса у 2010. години. Док се у производњи памука налази на високом десетом месту у свету.

Хоће ли Гурбангули Бердимухамедов за време своје владавине покушати да успостави култ личности какав је имао његов претходник или ће покорно слушати савете западних ментора? Истина би била негде између. Бердимухамедов својим ауторитетом неће дозволити мешање међународних сила у унутрашњу политику. Он се осећа самоуверено у својој способности да руководи страним притиском, како би обликовао домаћу политику, било да притисци долазе из Вашингтона, Москве или Пекинга. Међународна равнодушност, иде му на руку у остваривању својих циљева. Сапармурат Нијазов успео је да изгради култ своје личности захваљујући свом ауторитету, али и условима који су му ишли на руку. Захваљујући њему Туркменистан је постао независна држава и због тога је цењен у народу. Бердимухамедов неће моћи понудити становништву Туркменистана ништа тако грациозно, мада је свакако пуно учинио усвојивши нови Устав 2008. године који уместо дотадашњег једнопартијског система омогућава вишестраначје и пружа прилику опозиционим партијама и невладином сектору да слободно делује у држави. На њима је да ту прилику и искористе и поведу Туркменистан ка истинској демократији.

---

[1] http://www.b92.net/putovanja/ostalo.php?&nav_id=524853

На одмор кад председник одреди!

Пише: Александар Поповић
уторак, 19 јул 2011 23:59

---

[2] http://www.b92.net/putovanja/ostalo.php?&nav_id=524853

[3] Туркменбаши представља „Вођу свих Туркмена“, назив је сковао бивши председник Сапармурат Нијазов, такође Нијазов је себе називао Туркменбашијем за време свог председавања од 1991-2006. године, променио је и назив града Красноводск у Туркменбаши, као што је променио током 2006. године и назив месеца јануара у месец Туркменбаши.